

INGÅ

Arviointikertomus 2023

Tarkastuslautakunta 17.5.2024

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2023

Inkoon kunnanvaltuustolle

1. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan kokoonpano oli lopputilintarkastusta tehtäessä seuraava:

<u>Varsinaiset jäsenet</u>	<u>Varajäsenet</u>
Eivor Björklöf, puheenjohtaja	Irene Kvarnström
Elina Ahde, varapuheenjohtaja	Rannvi Wallen
Tom Backman	Waldemar Kvarnström
Margit Nylander	Lena Selén
Timo Kallio	Harri Sane

Tarkastuslautakunta on tehtävänsä suorittamiseksi perehtynyt toimielinten pöytäkirjoihin, vuoden 2023 talousarvioon, vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan, vuoden 2023 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sekä tilintarkastuksen raportteihin. Tarkastuslautakunta on kuullut johtavia viranhaltijoita ja tutustunut valittuihin painopistealueisiin erikseen hyväksytyyn ohjelman mukaisesti. Vuonna 2023 tarkastuslautakunnan painopistealue oli tekninen lautakunta Kuntalain 121 § mukaisesti tarkastuslautakunta on valvonut ilmoitusvelvollisuuden noudattamista sekä on saattanut ilmoitukset valtuuston tiedoksi.

Tarkastuslautakunta kokoontui kuusi kertaa vuonna 2023.

Lakisääteisestä tilintarkastuksesta on vastannut BDO Audiator Oy JHT, HT Tove Lindström-Kolin toimiessa vastaavana tilintarkastajana. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Niko Flythström.

Vuoden 2023 lopussa hankittiin vuosien 2024–2027 tilinpäätöspalvelut. Tarkastuslautakunta käsitteli saapuneet tarjoukset kokouksessaan 6.2.2024 ja päätti esittää kunnanhallitukselle, että BDO Audiator Oy valittaisiin kunnan tilintarkastusyhteisöksi vuosille 2024–2027.

Tarkastuslautakunta on saattanut työohjelmansa päätökseen ja antaa seuraavan arvion:

2. Vuoden 2022 arviointikertomuksen seuranta

Kunnanhallitus antoi vuoden 2022 arviointikertomukseen sisältyvien huomautusten johdosta vastineen 25.9.2023 (§ 185). Kunnanvaltuusto hyväksyi kunnanhallituksen vastauksen arviointikertomukseen 9.10.2023 (§ 30).

Tarkastuslautakunnan mielestä edellisen vuoden arviointikertomusta koskevat huomautukset on korjattu olennaisesti niiltä osin kuin niitä ei mainita tässä arviointikertomuksessa.

3. Yleisesti tavoitteista ja niiden toteutumisesta

3.1. Tavoitteet

Kunnanvaltuusto on asettanut kunnan toimielimille sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet talousarviossa 2023. Tavoitteiden toteutumisesta on selostettu vuoden 2023 tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunnan analyysi tavoitteiden toteutumisesta esitetään tässä arviointikertomuksessa.

3.2. Strategiset tavoitteet sekä kunnan talousarvion tavoitteiden asettaminen ja seuranta

Vuoden 2023 talousarviotyön pohjana käytettiin kunnanvaltuuston 28.2.2022 hyväksymää kuntastrategiaa vuosille 2022–2025. Valtuusto on määritellyt kaikille vastuualueille strategiset tavoitteet.

3.3 Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Aikaisempina vuosina tarkastuslautakunta on todennut, että kunnan strategian kokonaisvaltaisten tavoitteiden ja talousarvion sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden välille tarvitaan selkeämpi yhteys. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä tarkastuslautakunta näkee myönteistä kehitystä tavoitteiden toteutumisen mitattavuudessa ja esittelyssä.

Kunnanhallituksen vastineessa vuoden 2021 arviointikertomukseen todetaan, että uuden strategian indikaattorit on huomioitu vuoden 2023 talousarviossa ja että indikaattoreita on seurattu strategian voimassaoloaikana strategian toteutumisen arvoimiseksi. Kunnanhallituksen vastineessa vuoden 2022 arviointikertomukseen todetaan lisäksi, että talousarviossa ja tilinpäätöksessä on alettu seurata erilaisten toimenpideohjelmien toteutumista mittareilla.

Tarkastuslautakunta pitää kunnanvaltuustolle 13.11.2023 § 42 tiedoksi annettua ”Strategian seuranta” koostetta hyvänä uudistuksena. Sen pohjalta voidaan todeta, että kunnan strategiassa tärkeinä pidettyjen hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista voidaan nyt arvioida. Lautakunta toteaa suuren osan niistä kehittyneen talousarviotavoitteiden mukaisesti. Edelleen on syytä tunnistaa jatkuvuudelle ne tavoitteet, joissa kirjaus on ollut ” Ei ole ollut mukana talousarviotavoitteissa.” ja joissa vasta on toteutettu suunnitelman/ohjelma valmistelu.

4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

4.1. Yleisesti kunnan hallinnosta ja taloudesta

4.1.1. Talous

Vuoden 2023 tilikauden tulos on -0,31 miljoonaa euroa ennen tilinpäätössiirtoja. Tilinpäätöksessä tehtiin aiempien vuosien tapaan 15 000 euron varaus Lönnebergan kiinteistön korjaksia varten. Kyrkfjärdens skolan ja Degerby-Störsvikin runkolinjan investointihankkeiden valmistuessa niitä varten tilinpäätöksissä 2021 ja 2022 tehdyt 2 miljoonan ja 850 000 euron investointivaraukset aktivoitiin. Inkoonranta-hankkeelle vuonna 2022 ja Lönnebergan pienehkölle korjauksen tehtyjen poistojen kattamiseksi tehtiin 591 130 euron poistoeron vähennys.

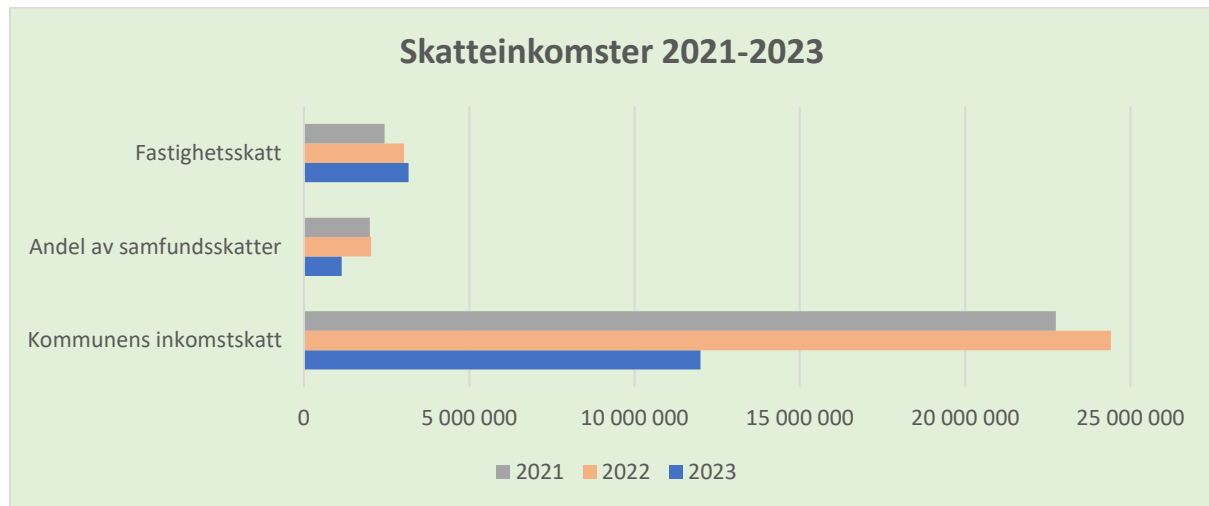
Tilikauden tulos on 268 628 euroa ylijäämäinen. Alkuperäisen talousarvion tulos oli 0,49 milj. euroa ja talousarviomuutosten jälkeen ylijäämän arvioitiin olevan 0,22 milj. euroa. Näin ollen tilikauden ylijäämä on noin 0,22 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota alhaisempi ja noin 46 000 euroa muutettua talousarviota parempi.

Tilikauden tulosta analysoitaessa on kuitenkin todettava, että edellisen vuoden tulokseen sisältyi suurempia kertaluonteisia eriä. Vuonna 2023 kertaluonteisia myyntivoittoja tonttimyynneistä saatiin 0,1 miljoonaa euroa (vuonna 2022 vastaava luku oli 0,34 miljoonaa euroa ja lisäksi noin 0,47 miljoonaa euroa koronatukia). Sote-uudistuksen myötä vuosi 2023 oli ensimmäinen vuosi, jolloin kunnat eivät enää vastanneet sosiaali- ja terveydenhuollosta osana omaa toimintaansa. Tällä oli merkittävä vaikutus sekä tuotto- että kulupuolella.

Toimintatuotot vähenivät noin 35 % neljään (4) miljoonaan euroon toimintakulujen laskiessa noin 51 % 19,8 miljoonaan euroon. Eniten vähenivät myyntituotot (-49 %), henkilöstökustannukset (-37 %) ja palveluiden ostot (-65 %). Sen sijaan muut toimintatuotot kasvoivat 51 %.

Verotulot toteutuivat 239 000 euroa talousarviota parempina ja noin 13,2 miljoonaa euroa alhaisempina kuin vuonna 2022.

Sote-uudistuksen myötä kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroja laskettiin 12,64 % ja noin kolmannes yhteisöverotuloista siirrettiin valtiolle, josta syystä vuosien 2021–2022 luvut eivät ole suoraan verrattavissa vuoden 2023 lukuihin.

Valtionosuudet toteutuivat 34 100 euroa talousarviota parempina ja noin 6,1 miljoonaa euroa alhaisempina kuin vuonna 2022.

Konsernin tulos vuodelta 2023 oli -0,32 milj. € alijäämäinen (2022: 0,77 milj. €).

Kunnan kumulatiivinen ylijäämä on 8,92 miljoonaa euroa, eli 1 656 euroa/asukas.

Konsernin kumulatiivinen ylijäämä on 14,3 miljoonaa euroa, eli 2 653 euroa/asukas.

4.1.2. Talouden tasapainottaminen kuntalain mukaisesti

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu mm. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Vuonna 2015 voimaan astuneessa kuntalaissa on vahvistettu seuraavat kriteerit kunnan talouden tasapainottamiseksi:

- Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. (110 §). Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää laissa säädetyssä määräajassa.
- Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot (118 §):
 - 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;

- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan talous on kuntalain näkökulmasta tasapainossa. Inkoon kunnan tase on vakaammalla pohjalla kuin monien muiden kuntien.

4.1.3. Keskeisten tunnuslukujen kehitys

Alla olevassa taulukossa Inkoon vuoden 2023 ja 2022 tunnuslukuja voi verrata vastaaviin lukuihin kaikissa Manner-Suomen kunnissa sekä Uudenmaan kunnissa vuonna 2022.

<i>Tunnusluku</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>Maa 2022 (*2023)</i>	<i>Uusimaa 2022 (*2023)</i>
<i>Tulovero%</i>	8,11	20,75	7,38*	6,05*
<i>Vuosikate, €/asukas</i>	420,00	581,00	623,00	913,00
<i>Vuosikate % poistoista</i>	88,0	139,1	141,00	167,00
<i>Lainat ja vastuut, €/asukas</i>	5 821,00	4 420,00	4 356,00	4 147,00
<i>Lainat ja vastuut, €/asukas (konserni)</i>	5 837,00	5 919,00	9 367,00	11 150,00
<i>Vakavaraisuus, %</i>	37,3	42,2	59,20	70,20
<i>Vakavaraisuus, % (konserni)</i>	35,1	37,4	42,00	49,00
<i>Suhteellinen velkaantuneisuus, %</i>	155,2	69,2	56,50	55,70
<i>Suhteellinen velkaantuneisuus, % (konserni)</i>	166,8	64,7	82	96,20
<i>Kum. Ylijäämä, €/asukas</i>	1 656,00	1 606,00	2 696,00	5 475,00
<i>Kum. Ylijäämä, €/asukas (konserni)</i>	2 653,00	2 711,00	3 210,00	6 541,00

Vuoden 2023 tuloveroprosentti oli keskimäärin 7,38 % koko maassa ja 6,05 % Uudellamaalla.

Inkoon tuloveroprosentti on vajaan prosenttiyksikön verran korkeampi kuin maassa keskimäärin sekä noin kaksi prosenttiyksikköä korkeampi kuin Uudellamaalla keskimäärin. Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntastrategian mukaan kunnan tuloveroprosentti tulisi olla lähikuntiin verrattaessa kilpailukykyinen. Lisäksi strategiassa tavoitteena on laskea kunnallisveroprosenttia, mitä lautakunta ei tässä tilanteessa pidä realistisena.

Emokunnan lainataakka, mukaan lukien asukaskohtainen vastuu, on kasvanut vuonna 2023 nostettujen uusien lainojen myötä ja on nyt koko maan vuoden 2022 keskiarvoa sekä seudullista tasoa suurempi. Kuntakonsernin lainataakka on edelleen huomattavasti alhaisempi kuin sekä maan että Uudenmaan keskiarvot. Myös vakavaraisuus ja suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku ovat huomattavasti valtakunnallisia ja seudullisia vertailulukuja heikommat johtuen vuoden aikana nostetuista uusista lainoista. Emokunnan kumulatiivinen ylijäämä on alhaisempi kuin sekä koko maan että Uudenmaan keskiarvot, mutta se on parantunut viime vuoteen verrattuna. Tarkastuslautakunta katsoo, että yllä mainitut tunnusluvut ovat kunnan osalta tyydyttävällä tasolla. Kunta otti syksyllä 2023 uuden 8 miljoonan euron pitkäaikaisen lainan, mikä suurilta osin selittää merkittävän eron tunnusluvuissa, kuten esimerkiksi lainoissa ja asukaskohtaisissa vastuissa, viime vuoteen verrattuna.

4.1.4. Talousarvion toteutuminen

Tuloslaskelma

Toimintakate oli -15 659 239 euroa, mikä on talousarviota 17 779 euroa parempi. Suurimmat määrärahaylitykset ilmenivät opetuksessa (112 000 €) ja varhaiskasvatuksessa (56 800 €).

Kunnan tilikauden vuosikate oli 2,26 miljoonaa euroa, mikä on 58 000 euroa muutettua talousarviota parempi. Suurimmat yksittäiset talousarviopoikkeamat kustannuspuolella ilmenivät palveluiden ostoissa sekä korkokustannuksissa, jotka ylittivät talousarvion vastaavasti 624 500 eurolla ja 239 600 eurolla. Tulopuolella toimintatuotot ja verotuotot toteutuivat vastaavasti 839 900 euroa ja 239 000 euroa talousarviota parempina.

Taseyksikkö Inkoon veden tilikauden tulos oli +146 173,58 euroa, joka vastaa +8 600 euron poikkeamaa talousarviosta.

Poistot toteutuivat 98,1-prosenttisesti suhteessa talousarvioon ollen yhteensä 2 570 381,10 euroa.

Investoinnit

Vuoden 2023 alkuperäisessä talousarviossa investoinnit koko kunnan osalta (kunta + taseyksikkö) olivat yhteensä 15,47 miljoonaa euroa. Kauden aikana tehtiin talousarviomuutoksia, joiden seurauksena budjetoidut investoinnit vähenivät -3,31 miljoonalla eurolla -12,16 miljoonaan euroon. Investointien toteuma alitti kuitenkin muutetun talousarvion 0,55 miljoonalla eurolla olleen 11,61 miljoonaa euroa. Mainittavia määrärahojen ylityksiä ei investointien osalta ollut. Suurimmat yksittäiset investoinnit olivat Kyrkfjärdens skola 3,22 miljoonaa euroa (kaikkiaan 11,27 miljoonaa euroa 2021–2023/2092 euroa asukasta kohti), uusi paloasema 2,74 miljoonaa euroa (kaikkiaan 4,14 miljoonaa euroa 2021–2023) ja runkolinja Degerby-Störsvik 0,78 miljoonaa euroa (kaikkiaan 1,5 miljoonaa euroa 2022–2023).

Tarkastuslautakunta toteaa, että alkuperäiseen talousarvioon verrattuna investointien toteuma on 75,0 %, mikä on selkeästi heikompi vuoden 2022 toteumaan (93,3 %) verrattuna.

Tilinpäätöksen mukaan investointikulut olivat yhteensä 12 515 219 euroa ja investointitulot 908 630 euroa.

Ottolainaus

Kunnan lainakanta kasvoi tilikauden aikana 7,8 miljoonalla eurolla, kun muutetussa talousarviossa lainakannan oli arvioitu kasvavan 9,95 miljoonalla eurolla ja alkuperäisessä talousarviossa 12,93 miljoonalla eurolla. Talousarviopoikkeamat olivat näin ollen vastaavasti -2,12 miljoonaa euroa ja -5,10 miljoonaa euroa.

Velkataakka vuoden päättyessä oli 30,78 miljoonaa euroa (2022: 22,95 milj. €), mikä vastaa 5 714 €/asukas (2022: 4 261 €/asukas), mikä on enemmän kuin kunnissa keskimäärin (3 320 €/asukas). Lainat ja vastuut olivat 31,4 miljoonaa euroa, 5 821 euroa/asukas (2022: 23,8 milj. €, 4 420 €/asukas).

Tarkastuslautakunta toteaa, että noin 29 % tai 6,7 miljoonaa euroa kunnan lainataakasta on sidottu kiinteään korkoon ja että kunnalla ei ole taseen ulkopuolisen vastuun korkotermiiniä. Lisäksi tarkastuslautakunta toteaa, että kiinteäkorkoisten lainojen osuus kunnan kokonaislainakannasta on vähentynyt tuntuvasti viime vuosina; vuonna 2022 noin 37 % ja vuonna 2021 peräti noin 67 % kunnan lainakannasta oli sidottu kiinteään korkoon. Tämänhetkiset hyvin epävakaaat korkomarkkinat huomioiden tarkastuslautakunta toteaa, että riskinotto on lisääntynyt, mutta että se on hallittavalla tasolla, jota ei vielä voi pitää huolestuttavana. Lisäksi lautakunta toteaa, että kiinteät korot ovat olleet merkittävästi korkeammalla tasolla viimeisten lainannostojen aikana, mitä voidaan pitää perusteluna vaihtuvan koron käyttämiselle.

4.2. Katsaus eri toimintojen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumiseen

Yleinen hallinto

Tarkastuslautakunta esittää näkemyksensä, että hallintoa on hoidettu hallintosäännön ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet on yleisellä tasolla saavutettu ja lainmukaiset palvelut on tuotettu kuntalaisille tyydyttävällä tavalla ja talousarvion asettamissa puitteissa.

Hyvinvointilautakunta

Tarkastuslautakunta toteaa, että toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet ja että lakisääteisiä palveluita on voitu tarjota kuntalaisille.

Kirjastopalveluissa ei tehty talousarviomuutoksia vuoden aikana ja talousarvio ylittyi 7 600 eurolla, mikä lähinnä johtui nousseista henkilöstökustannuksista, jotka puolestaan johtuivat tilapäisten sijaisten käytöstä sairauspoissaolojen takia.

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut pysyivät kirjastopalveluiden lailla jotakuinkin talousarvion puitteissa ylityksen ollessa 10 400 euroa. Vuoden aikana ei tehty talousarviomuutoksia.

Liikuntapalveluiden ja terveyttä edistävien palveluiden toimintakate oli -354 800 euroa, mikä on 26 000 euroa parempi kuin talousarvio. Vuoden aikana ei tehty talousarviomuutoksia. Henkilöstökustannukset ylittivät talousarvion 43 000 eurolla muiden kustannusten alittaessa talousarvion. Vuoden aikana saatiin myös 15 000 euroa tukina, mitä ei ollut huomioitu alkuperäisessä talousarviossa.

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Kasvatus- ja opetuslautakunnan toiminta on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan yleisellä tasolla hoidettu asetettujen toiminnallisten tavoitteiden mukaisesti.

Varhaiskasvatus ylitti talousarvion 56 800 eurolla. Määrärahoja korotettiin 130 000 eurolla johtuen nousseista henkilöstökustannuksista, jotka ylittivät muutetun talousarvion 47 700 eurolla. Myös palveluiden ostot ylittivät talousarvion 81 200 eurolla aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostojen alittaessa talousarvion 39 400 eurolla. Henkilöstötilanne oli toimintavuoden aikana haastava johtuen vaikeuksista rekrytoida vakinaista henkilökuntaa, sekä opettajia että lastenhoitajia. Toimialan henkilöstöllä oli myös paljon poissaoloja vuoden aikana.

Perusopetuksen talousarvio ylittyi 112 000 eurolla, vaikka määrärahoja korotettiin 200 000 eurolla kauden aikana. Palvelujen ostot ylittivät talousarvion 260 200 eurolla, mikä pitkälti liittyy inflaation korottamiin puhtaanapito-, ateriapalvelu- ja matkakustannuksiin. Henkilöstökustannukset ylittivät alkuperäisen talousarvion 256 600 eurolla, mikä pääasiassa liittyy sopimuksenmukaisista palkankorotuksista, jotka olivat odotettua korkeammat.

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Tarkastuslautakunta katsoo, että rakennus- ja ympäristölautakunnan toiminnot on suurelta osin hoidettu asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Rakennusvalvonta alitti muutetun talousarvion 6 000 eurolla. Maksutuotot toteutuivat muutetun talousarvion mukaisina. Alkuperäistä talousarviota muutettiin 200 000 eurosta 100 000 euroon vuoden aikana. Vuonna 2023 myönnettyjen rakennuslupien lukumäärä väheni vuoteen 2022 nähden, mikä vaikutti negatiivisesti maksutuottoihin. Vallitsevaa korkotilannetta ja inflaatiota voidaan nähdä

pääasiallisina syinä voimakkaasti hidastuneeseen uudisrakentamiseen sekä asuntojen että vapaa-ajan asuntojen kohdalla. Henkilöstökustannukset ylittivät talousarvion 13 400 eurolla muiden kustannusten alittaessa talousarvion.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöterveydenhuolto toteutui positiivisena alittaen 278 500 euron talousarvion 50 800 eurolla. Maksutuotot olivat suurin piirtein talousarvion mukaiset, toimintakulujen alittaessa talousarvion 48 000 eurolla. Ylijäämä johtui pääasiallisesti arvioitua alhaisemmista ympäristöterveyden- ja eläinlääkintähuollon kustannuksista. Vuonna 2023 saapui myös vuotta 2022 koskeva hyvitysasku, joka vähensi vuoden 2023 kustannuksia.

Kaavoitus alitti talousarvion 15 250 eurolla, mikä lähinnä johtui talousarviota alhaisemmista kustannuksista palveluiden ostoissa. Joddbölen kaavoitus on ollut aikaa vievää, ja suunnitellut tavoitteet ovat osittain aikataulusta jäljessä. Björkuddenin tornihankkeelta poistettiin 100 000 euron kustannusmäärä, koska hanke ei edennyt. Muita talousarviomuutoksia ei tehty.

Tekninen lautakunta

Teknisten palveluiden taloudellisen toimintakatteen toteuma osoittaa 21 000 euron talousarvioylitystä. Vuoden aikana ei haettu lisämäärärahoja. Palvelujen ostot ja muut toimintakustannukset toteutuivat vastaavasti 48 000 ja 49 000 talousarviota suurempina myyntituottojen toteuman ylittäessä talousarvion 84 360 eurolla. Muiden toimintakustannusten alle on luottotappioina kirjattu noin 49 000 euroa. Myyntituottoja nosti muun muassa korkeammat jätehuoltomaksut.

Kiinteistöjen toimintakate toteutui 79 900 euroa alle talousarvion, mikä johtuu korkeammista kustannuksista palveluiden ostoissa. Merkittävä osuus tästä erotuksesta johtuu siitä, että vuoteen 2022 liittyviä laskuja oli laskutettu vuoden 2023 alussa, kun kirjanpito oli jo suljettu. Vuoden aikana koulukiinteistöissä toteutettiin myös suunnittelemtomia korjauksia, joiden kustannus oli 51 000 euroa.

Kiinteistökannassa tapahtui vuoden aikana merkittäviä muutoksia. Muun muassa Kyrkfjärdens skolan uusi koulurakennus ja uusi paloasema otettiin käyttöön. Kokonaisuudessaan kiinteistökan- ta kasvoi 3 258 neliömetrillä vuoden 2022 21 526 neliömetristä 24 784 neliömetriin vuonna 2023.

Vesilaitos

Vesilaitos osoittaa 146 000 euron ylijäämää budjetoituun 138 000 euron ylijäämään nähden. Kumulatiivinen alijäämä pienenee siten 1 011 070 euroon.

Liikevaihto toteutui 41 000 euroa odotettua parempana, kun taas palveluiden ja tarvikkeiden ostot toteutuivat 23 000 euroa odotettua korkeampina.

Tarkastuslautakunta pitää hyvää tulosta myönteisenä asiana.

Tarkastuslautakunta toteaa, että alkuperäisen talousarvion 1,61 milj. euron investoinneista, jotka talousarviomuutoksella vähennettiin 570 000 euroon, toteutui 508 000 euroa.

Tarkastuslautakunta huomioi teknisen lautakunnan vastineen vuoden 2022 arviointikertomukseen koskien saneerausvelkaa ja katsoo, että saneerausvelka käsitellään voimassa olevien kehysten mukaisesti.

Lisäksi tarkastuslautakunta nostaa esille myönteisenä asiana, että vesihuollon kehittämissuunnitelma valmistui vuoden aikana.

4.3. Havaintoja ja toimenpide-ehdotuksia

Henkilöstö

Tilinpäätökseen sisältyy selvitys kunnan henkilöstöstä. Kunnan henkilöstövahvuus oli yhteensä 176 henkilöä (2022: 305). Henkilöstötyövuosien määrä oli 164,2 (2022: 261,8). Koska perusturvan henkilöstö siirtyi hyvinvointialueelle, henkilötyövuosien lukumäärä väheni 97,6. Sairauspoissaolopäiviä kertyi koko kunnan tasolla yhteensä 2 465 päivää (2022: 3 548, 2021: 3 390, 2020: 3 696). Vuoden 2023 lukuja verrattaessa aikaisempiin vuosiin tulisi huomioida henkilötyövuosien lukumäärän väheneminen 97,6 htv:lla vuonna 2023 verrattuna vuoteen 2022. Näistä noin 66 % oli lyhyitä alle 30 päivän poissaoloja. Sairauspoissaolopäiviä oli keskimäärin 15 (13,5 2022) jokaista henkilötyövuotta kohden, eli luku on kasvanut 11 % edellisvuoteen verrattuna. Koko maan keskiarvo vuonna 2022 oli 20,7 päivää henkilötyövuotta kohden.

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä, että sekä esihenkilökysely että henkilöstökysely toteutettiin vuoden 2023 aikana. Lisäksi tarkastuslautakunta toivoo, että kyselyt tulevaisuudessa toteutettaisiin vuosittain, ja että tuloksia analysoidaisiin henkilöstöhallinnon kehittämistä varten.

Kunnan työterveyspalveluista on vuoden 2020 alusta vastannut Mehiläinen Oy. Työterveyshuollon kustannukset nousivat noin 21 000 eurolla vuoteen 2022 verrattuna vaikka henkilöstömäärä väheni merkittävästi vuodenvaihteessa 2022–2023. Henkilökunnan ennaltaehkäisevän hoidon kustannukset nousivat 255 eurolla henkilöä kohti 509 euroon (2022: 254 €) ja sairaanhoidon kustannukset nousivat 190 eurolla henkilöä kohti 380 euroon (2022: 190 €). Palveluntuottaja myös nosti hintoja 3,5 % vuoden 2023 alusta. Kustannusten suuri nousu selittyy muun muassa sillä, että työterveyshuolto otti aktiivisemmän roolin työkyvyn seurannassa, ja että pitkien sairauspoissaolojen lukumäärä kasvoi edellisvuoteen verrattuna.

Tarkastuslautakunta toteaa negatiivisena asiana, että sairauspoissaolopäivien lukumäärä henkilötyöpäiviä kohden jälleen on noussut vuosien 2019–2021 tasaisen laskun jälkeen.

Tehtyjä organisaatiomuutoksia ajatellen tarkastuslautakunta haluaa myös painottaa kuntaorganisaation rakennemuutoksista johtuvien mahdollisten muutosten huomioimista työtaakassa ja tehtävänjaossa. Lisäksi tarkastuslautakunta painottaa perehdytyksen merkitystä uutta henkilökuntaa palkatessa. Lautakunta pitää kyselyjä, hyvin tehtyä perehdytystä ja saatavilla olevien resurssien tarkkaan harkittua käyttöä tärkeänä sekä henkilökunnan työtaakan että myös henkilöstövaihtuvuuden vähentämisessä. Lisäksi tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden aikana useat ylemmät viranhaltijat ovat vaihtuneet.

Kunnan asukkaat

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Inkoon kunnassa oli 5 386 asukasta 31.12.2023. Vuotta aiemmin asukkaita oli 5 384, eli asukasluku kasvoi 2 henkilöllä.

Ikäihmisten määrä pysyi samana kuin edellisvuoden tilinpäätöksessä, jolloin yli 65-vuotiaita oli 26,9 % kunnan kokonaisuusasukasmäärästä. Myös muut ikäryhmät pysyivät samalla tasolla kuin edellisvuonna. Työikäisten (25–64-vuotiaiden) osuus oli yleisesti ottaen samalla tasolla kuin vuonna 2022, eli näin ollen 50,4 % kokonaisuusasukasluvusta. Valtakunnalliseen tasoon verratessa voidaan todeta, että Inkoossa yli 65-vuotiaiden osuus on 3,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin koko maan keskiarvo, joka oli 23,4 %. Syntyneiden ja kuolleiden välinen nettomuutos vuonna 2023 oli -32 henkilöä, kun taas nettomuutto oli 35 henkilöä.

Kunnan asukasrakenteen kehitys on huolestuttava. Inkoon työikäisten (15–64-vuotiaat) osuus on edelleen noin 3 % maan keskiarvoa alhaisempi, sama koskee nuorten (0–15-vuotiaat) määrää (-1 % maan keskiarvoa alhaisempi), kun taas Inkoon prosenttiosuus yli 65-vuotiaista edelleen on 3,5 % korkeampi kuin maassa keskimäärin (Tilastokeskus 2023). Kunnan taloutta ajatellen työikäiset asukkaat (19–64-vuotiaat) ovat kaikkein tärkein ikäryhmä.

Vuonna 2023 työttömyysaste nousi Inkoossa jonkin verran vuoden 2022 6,4 prosentista 6,6 prosenttiin. Koko Uudenmaan työttömyysaste oli vuodenvaihteessa 10,8 %. Inkoon työttömyysluku oli näin ollen melko hyvällä tasolla, ja Uudellamaalla työttömyysaste oli alhaisempi vain Kauniaisissa ja Siuntiossa. Kuntastrategian tavoitteena on alle 5 % työttömyysaste vuoteen 2025 mennessä.

Kuntastrategian mukaan tavoitteena on kasvattaa asukaslukua 0,5 % vuosittain, mikä vuoden 2023 osalta olisi tarkoittanut 27 henkilöä. Vaikka tavoitteeseen ei päästy, lautakunta pitää positiivista väestönkehitystä jotakuinkin hyvänä saavutuksena. Lisäksi tarkastuslautakunta toteaa, että hyvä työttömyysasteen vertailuluku on hyvä asia, ja että ikärakenne on pysynyt samalla tasolla kuin edellisvuonna.

Kunta toteuttaa strategiansa mukaisesti asukaskyselyn vuosittain. Tarkastuslautakunta odottaa mielenkiinnolla kyselyn tuloksia.

Muut havainnot

Aiempien vuosien tapaan tarkastuslautakunta haluaa tuoda esille, että muun muassa kaavoituspuolella tapahtuu paljon, ja lautakunta odottaa mielenkiinnolla näkevänsä miten Joddbölen alueen kehittäminen jatkuu. Tarkastuslautakunta haluaa tuoda esille, että alueen kehitykseen liittyen on laajalti potentiaalia ja mahdollisuuksia, mutta on myös huomioitava haasteet, joita todennäköisesti ilmenee alueen kehittämisessä. Kuituverkon kehittäminen Inkoossa on kuntastrategian mukaista, ja muun muassa etätyöskentely- ja hybridityöskentelymahdollisuuksien odotetaan vaikuttavan myönteisesti kuntaan tulevaan muuttoliikkeeseen.

Kunnan vuosien 2021 ja 2022 ostolaskut on julkaistu kunnan verkkosivustolla vuoden 2023 aikana, ja vuoden 2023 ostolaskut keväällä 2024. Tarkastuslautakunta pitää tätä erittäin positiivisena asiana, ja toteaa, että ostolaskujen julkaiseminen lisää verovarojen läpinäkyvää käyttöä. Jatkotoimenpiteenä tulisi ostolaskut myös julkaista avoindata.fi -sivustolle, sillä Hankinta-Suomi-ohjelman mukaisesti tällä edistettäisiin julkisiin hankintoihin käytettävien varojen yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä julkisen talouden kestävyyttä.

5. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan kokonaistaloudellinen tulos kokonaisuutena ja olosuhteet huomioiden on aikaisempien vuosien tapaan hyvä, ja että valtuuston tahtoa on yleisellä tasolla noudatettu.

Inkoossa 17.5.2024

Eivor Björklöf
puheenjohtaja

Elina Ahde
varapuheenjohtaja

Tom Backman
jäsen

Margita Nylander
jäsen

Timo Kallio
jäsen